

Tiedote 25.8.2015

TIEDOTE OPISKELIJALLE TAI OPISKELIJAKSI HAKEUTUVALLE

Opiskelijaksi soveltuminen

Ns. SORA -laki (SOveltumattomuuden RAtkaisut) tuli voimaan 1.1.2012. Laki koskee opiskelijaksi ottamisen esteitä, opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista sekä päihdetaustaa ja kurinpitoa. Sen tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä. Lailla pyritään parantamaan potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä liikenteen turvallisuutta ehkäisemällä erilaisia vahinkoja ja väärinkäytöksiä. Erityisesti pyritään suojaamaan alaikäisiä, sairaita, vanhuksia ja muita haavoittuvassa asemassa olevia. Tavoitteena on myös edistää opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta sekä parantaa yksittäisen opiskelijan oikeusturvaa. Opiskelija voi lain mukaan olla soveltumaton alalle esimerkiksi terveydentilan, toimintakyvyn, turvallisuuden vaarantamisen, rikosmerkinnän tai aiemman opiskeluoikeuden peruuttamisen takia.

Lainsäädäntö koskee omaehtoista valtionosuuskoulutusta sekä työttömyysetuudella toteutettavaa omaehtoista koulutusta sekä soveltuvien osin työvoima- ja oppisopimuskoulutusta.

1.8.2015 tulivat voimaan Opetushallituksen määräys 27/011/2015 ”Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatillisissa perustutkinnoissa ”ja määräys 28/011/ 2015” Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Tutkintokohtaisten terveydentilavaatimusten tavoitteena on edistää turvallisuutta näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ja myöhemmin työelämässä. Tutkintokohtaiset terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset otetaan huomioon näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutuksen hakeutumisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa.

Sekä kurinpitosäädökset että huumausainetestausta koskevat kaikkia tutkintoja ja niihin valmistavia koulutuksia. Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen koskee jäljempänä lueteltuja tutkintoja.

1. Kurinpito ja huumausainetestausta

Kurinpito

Opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, kun hän

- häiritsee opetusta
- käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti
- menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen järjestystä (esimerkiksi salassapitovelvollisuuden rikkominen, asiakirjarikos, kuten tietojen urkkiminen tai työvuorolistojen väärentäminen)
- kieltäytyy huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä
- on selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita väärin

Varoituksen antamisesta päättää rehtori. Työssä oppiminen katsotaan myös opiskeluun kuuluvaksi ajaksi.

Opiskelija voidaan erottaa määräaikaisesti maksimissaan vuodeksi, kun

- opiskelijan teko tai laiminlyönti on vakava tai
- opiskelija jatkaa kirjallisen varoituksen perusteena ollutta epäasiallista käyttäytymistä varoituksen saatuaan

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan opetustilasta tai oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta (poistamiseen voidaan tehdä virka-apupyyntö poliisille).

Määräaikaisesta erottamisesta päättää TAKKin monijäseninen toimielin oppilaitostoimikunta.

Opiskeluoikeus voidaan pidättää siihen asti, kunnes opiskelija suostuu

- opiskeluoikeuden peruuttamisprosessiin liittyviin terveydentilan toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin
- toimittamaan rikostaustatutkimuksen nähtäväksi tilanteissa, joissa opinnot edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä. Rikostaustaote voidaan pyytää sekä hakeutumisvaiheessa, mutta myös opiskelun aikana.

Opiskeluoikeuden pidättämisestä päättää TAKKin oppilaitostoimikunta. Opiskelijalle on varattava aina mahdollisuus tulla kuulluksi.

Huumausainetestausta

Oppilaitos voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos

- on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausainetestiä koskevan todistuksen alaisena tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeisiin
- testaaminen on välttämätöntä toimintakyvyn selvittämiseksi ja opiskelija toimii erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, harkinta- ja reagointikykyä edellyttävissä tehtävissä
- vakavasti vaarantaa itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä
- vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta
- vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojausta tai eheyttä tai
- merkittävästi lisää huumaus- tai lääkeaineiden laittoman kaupan, hallussapidon, käytön tai leviämisen riskiä

Koulutuksen järjestäjä vastaa todistuksesta aiheutuvista kustannuksista. Todistus on hankittava opiskelijaterveydenhuollosta ja se on esitettävä kolmen vuorokauden kuluessa.

2. Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen

Opiskelijalta voidaan viimesijaisena keinona peruuttaa opiskeluoikeus opinnoissa, joihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas-, tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia.

Opinnot, joihin säännöksiä sovelletaan, on määritelty yksityiskohtaisesti asetuksella.

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen ja palauttamiseen liittyvät säännökset koskettavat seuraavia tutkintoja TAKKissa:

Perustutkinnot

- Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen osaamisala
- Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, lähihoitaja
- Rakennusalan perustutkinto, maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala

- Turvallisuusalan perustutkinto

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

- Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto
- Linja-autonkuljettajan ammattitutkinto
- Maarakennusalan ammattitutkinto
- Hierojan ammattitutkinto
- Hierojan erikoisammattitutkinto
- Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto
- Päihdetyön ammattitutkinto
- Vartijan ammattitutkinto

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Opiskelijaksi ei voida ottaa sellaista henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen. Koulutuksen järjestäjän tulee antaa opiskelijaksi pyrkiville tietoa siitä, millaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja muita edellytyksiä opintoihin liittyy. Hakeutumiseen liittyvät vaatimukset ja edellytykset löytyvät TAKKin koulutusesitteistä ja niistä saa tietoa myös TAKKin opiskelijapalveluista, puh. 044 790 6373 tai osoitteesta opintoneuvonta@takk.fi.

Hakijan tulee antaa oppilaitoksen pyynnöstä terveydentilaansa koskevat tiedot. Hänen tulee kertoa myös mahdollisesta aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamis päätöksestä. Mikäli hakijalla on terveydentilaansa tai toimintakykyänsä liittyviä rajoitteita, pyydämme häntä ottamaan yhteyttä TAKKin opiskelijapalveluihin jo hakuvaiheessa. Opiskeluoikeuden peruuttaminen terveydentilan tai toimintakyvyn perusteella on mahdollista vain poikkeuksellisesti. Peruuttamiselle ei ole perustetta, jos este voidaan poistaa. Koulutuksen yleisiin periaatteisiin kuuluvat jatkossakin opiskelijoiden yhdenvertaisuus, esteettömän opiskelun tavoitteet ja opiskelijan syrjäytymistä ehkäisevien toimintatapojen varhainen käyttö.

Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen

Ennen päätöstä opiskeluoikeuden peruuttamisesta, koulutuksen järjestäjän tulee selvittää yhdessä opiskelijan kanssa hänen mahdollisuutensa hakeutua muuhun koulutukseen tai tarvittaessa TE-toimiston tai muihin palveluihin.

Opiskeluoikeus voidaan peruuttaa, jos

1. opiskelija on opinnoissaan toistuvasti tai vakavasti vaarantanut oman tai toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden
2. opiskelija ei täytä terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään säädettyjä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä
3. opiskelija on hakuvaiheessa salannut tiedon aiemmasta peruuttamis päätöksestä oppilaitoksen pyytäessä kyseistä tietoa (Hakijan tulee oppilaitoksen pyynnöstä antaa tiedot aikaisemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta koskevasta päätöksestä).
4. opiskelijalla on rikosrekisteri. Tällöin asia harkitaan tapauskohtaisesti. Opiskelijan on toimitettava pyydettyä rikostaustaote.

Peruuttamis päätös tehdään aina toistaiseksi. Opiskelija voi hakea opiskeluoikeuden palauttamista terveydentilaa ja toimintakykyä koskevissa tilanteissa niiden muuttuessa. Hakijan on tällöin

osoitettava peruuttamisen aiheuttaneiden syiden poistuneen ja toimitettava terveydentilaansa koskevat lausunnot. Palauttamisen hakemiselle ei ole määräaikaa.

Oppilaitoksella on velvollisuus antaa Valviralle sen toimialaan kuuluvien koulutusalojen osalta tieto opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta perusteluineen. Peruuttamisesta ja palauttamisesta päättää TAKKin oppilaitostoimikunta. Ennen peruuttamispäätöstä toimikunnan on hankittava asiaa koskeva selvitys ja varattava opiskelijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Koulutusta koskevissa laeissa turvataan opiskelijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskeviin päätöksiin liittyvä muutoshakumahdollisuus. Esimerkiksi opiskeluoikeuden peruuttamista koskevaan päätökseen, kurinpitomenettelyä koskevaan päätökseen samoin kuin huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta koskevaan päätökseen voi hakea muutosta. Opiskelija voi hakea muutosta peruuttamista ja palauttamista koskevaan päätökseen opiskelijoiden oikeusturvalautakunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.